

2023

6th Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : C 13-T

(Ontology and Epistemology)

[CBCS]

Full Marks : 60

Time : Three Hours

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

यथानिर्देशं सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

A. अधोलिखितेषु यथेच्छं दश प्रश्नाः संस्कृतेन देवनागरीमवलम्ब्य
समाधेयाः । 2×10=20

1. भारतीयदर्शने के के पुरुषार्थाः स्वीकृताः ?
2. बौद्धदर्शने कानि कानि प्रमाणानि स्वीकृतानि ?
3. न्यायनये को नाम विपर्ययः ? एकमुदाहरणं देयम् ।
4. ज्ञानाधिकरणमात्मा — अत्र को धर्मः कश्च धर्मो ?
5. द्वैतवादिदर्शनानि कानि ?
6. कार्यकारणयोरभेदः — कस्मिन् दर्शने स्वीक्रियते ?

P.T.O.

7. को नाम व्यापारः ?
8. को नाम संस्कार आत्मनि वर्तते ?
9. निर्विकल्पकप्रत्यक्षस्योदाहरणं किम् ?
10. के चानुभवभेदाः ?
11. भक्तिरसानुप्राणितं दर्शनं किम् ? तस्य कः प्रवर्तकः ?
12. सुखं कस्मिन् द्रव्ये वर्तते ?
13. न्यायवैशेषिकनये कति भवन्ति अभावपदार्थाः ? के च ते ?
14. कानि कानि दर्शनानीश्वरास्तित्वं न स्वीकुर्वन्ति ?
15. कोऽस्ति तर्कसङ्ग्रहकारः ? तन्मते शब्दप्रमाणस्य लक्षणं किम् ?

B. अधोलिखितेषु केषाञ्चिच्चतुर्णां व्याख्यानं प्रदेयम् (एकस्योत्तरं संस्कृतेनावश्यं कर्तव्यम्)।

5×4=20

1. कर्म
2. समवायः
3. षड्विधसन्निकर्षः
4. न्यायवैशेषिकगुणाः
5. शून्यवाद-विज्ञानवादयोः प्रभेदः
6. हेत्वाभासः

C. अधोलिखितेषु यथेच्छं द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं देयम्। 10×2=20

1. को नाम अद्वैतवादः ? अद्वैतवादस्थापनाय शङ्करेण यानि यानि तत्त्वान्याश्रितानि तेषामालोचनं कुर्याः।
 2. सामान्यस्वरूपं तद्भेदाश्च व्याख्यायन्ताम्।
 3. कारणलक्षणं सोदाहरणं व्याख्यायताम्।
 4. अनुमानप्रमाणमालोच्य व्याप्तिलक्षणं विशदीकुर्याः।
-